

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

**KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTASUUNNITELMA
VUODELLE 2012**

SOSIAALI
ALAN
OSAAMIS
KESKUKSET
10
VUOTTA

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite

Matarankatu 4

40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi

Painopaikka

Sovatek, Jyväskylä 2012

SISÄLLYS

1	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	3
2	TOIMINNAN YLEISET LINJAUKSET VUONNA 2012	4
3	KOSKEN PERUSTOIMINTA	7
	3.1 Kosken työryhmät ja työkokoukset	8
	3.2 Viestintä	10
	3.3 Sosiaalipoliittinen vaikuttaminen	12
	3.4 Osaamiskeskuksen sisäinen työ ja henkilöstöjohtaminen	12
4	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	13
	4.1 Sosiaaliasiamiestoiminta	13
	4.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	14
	4.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	14
	4.4 Sosiaalipäivystyksen koordinointi	15
	4.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	16
5	HANKETOIMINTA	16
	5.1 Osaamisen kehittäminen rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	16
	5.2 Keski-Suomen henkilökohtaisten avun keskus (HAVU)	17
	5.3 Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa (Lapset ja perheet Kaste)	18
	5.4 Aktiivinen ikääntyminen Itä- ja Keski-Suomessa – Vanhus-Kaste II -hanke	19
	5.5 Vammais - Kaste	19
	5.6 SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisareena - sosiaalialan pilotoinnista visioita hyvinvointialalle	20
6	KOSKEN TALOUS	21

1 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen työn perustana ovat yhteisesti pohditut periaatteet. Keskeiset arvomme ovat *avoimuus, luotettavuus ja yhdenvertaisuus*. Pyrimme edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyössämme, palvelutoiminnassamme, hanketyössämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien kiinnostuneiden saatavilla ja siten parannettavissa ja hyödynnettävissä.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja osaamme kuunnella muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakaman ja välittämän tiedon pätevyyteen on voitava luottaa.

Yhdenvertaisuus toteutuu Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan toimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksiaan koulutustaustastaan, ammattiasemastaan tai toimijatahostaan riippumatta.
- Siten, että kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokkaana.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta muotoiltu Kosken perustehtävä on kiteytetty seuraavasti:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, pysyvä, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö alan ammattilaisille ja muille toimijoille.

2 TOIMINNAN YLEISET LINJAUKSET VUONNA 2012

Vuosi alkaa positiivisissa merkeissä

Vuosi 2012 on Kosken 10. toimintavuosi. 10-vuotisjuhlavuonnaan Koske nostaa näkyville kaikkea sitä hyvää, mitä maakunnan sosiaalialalla on yhteistyössä saatu aikaan.

Sosiaalialan julkisuuskampanja toteutetaan kevään aikana otsikolla *Sosiaalialan positiiviset polut*. Mukaan kampanjaan on lähdössä 16 organisaatiota. Yhteistyössä suunniteltua viestiä viedään julkisuuteen mm. nettisivujen, sosiaalisen median ja maakunnan pääsanomalehden kautta. Toteutuksessa on mukana viestinnän ammattilaisia sekä monipuolinen opiskelijatiimi. Kampanjaan liittyen yhteistyökumppanit voivat lisäksi tilata henkilöstölleen viestinnän koulutustuokioita. Monia maakunnan tilaisuuksia tullaan kytkemään osaksi tätä yhteistä kampanjaa.

Kampanjalla tavoitellaan viestin toistumisen tuomaa näkyvyyttä ja pysyvien myönteisten mielikuvien syntymistä. Esille tuodaan ihmisen näköisiä onnistumiskertomuksia, esimerkiksi työhönsä tyytyväisiä ammattilaisia, motivoituneita opiskelijoita tai asiakkaita, jotka ovat tulleet autetuiksi. Tavoitteena on myös lisätä työn iloa alan sisällä ja levittää rohkeutta argumentoida omasta työstään ja sosiaalialasta eri yhteyksissä.

Kosken omana toimintana panostetaan juhlakevään aikana toiminnan arviointitiedon analysointiin ja raportointiin. Arviointitietoa on kerätty tehostetusti Kosken toiminnasta koko vuoden 2011 ajan. Kevään aikana kootaan myös juhlaulkaisu, jossa luodaan lyhyt katsaus menneeseen ja arvioidaan kehittämisen hedelmiä. Lisäksi nostetaan esille aktiivisia alansa kehittäjiä ja ammattilaisia maakunnasta ja visioidaan sosiaalialan tulevaisuutta. Juhlakevään päättää 10.5. 2011vietettävä Koske 10 vuotta -tapahtuma.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvityksen jatkotyöt

Syksyllä 2011 valmistuneessa Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvityksessä esitettiin 8 eri jatkohanketta.

JATKOTEHTÄVÄ	VASTUUTAHO
1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudelleenorganisointi	Keski-Suomen kunnat, SHP, Keski-Suomen liitto
2. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio kolmella alueella	SHP:n perusterveydenhuollon yksikkö

3. Yhteispäivystys	SHP, Koske
4. Tietoteknologian edistäminen	SHP, Keski-Suomen liitto
5. Aluemallikokeilu	Koske
6. Lasten ja perheiden perus- ja erityispalvelujen integraatiohanke	Koske
7. Kuntoutuksen kokonaisuuden kehittäminen	SHP:n perusterveydenhuollon yksikkö
8. Henkilöstörakenteen muotoilu ja osaamisen varmistaminen	Koske ja SHP:n perusterveydenhuollon yksikkö yhteistyössä koulutusorganisaatioiden kanssa

Keski-Suomen kunnat antavat selvityksen ehdotuksista lausuntonsa ja sen pohjalta voidaan lähteä työstämään ehdotuksia eteenpäin. Suuri osa ehdotuksista liittyy palvelurakenteen kehittämiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon integraation syventämiseen. Kosken tehtävänä on kuulla kuntien tarpeita ja tukea niitä palveluiden, rakenteiden ja yhteistoiminnan kehittämisessä. Tätä työtä voidaan tehdä osana Kaste 2 – ohjelman toteutusta Keski-Suomessa. Koske voi uudella ohjelmakaudella toimia edelleen neutraalina kotipesänä hankkeille. Sen lisäksi kaivataan entistä enemmän hankkeiden yhteistyön koordinoitua ja tulosten juurruttamisen varmistamista, jossa Kosken ja sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön panos pysyvinä kehittäjinä tulee miettiä entistä tarkemmin.

Asiakkaat mukaan kehittämistyöhön

Jotta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteita voitaisiin aidosti uudistaa asiakaslähtöisiksi, tulee meidän kehittäjiä muistaa ottaa asiakkaat ja kansalaiset mukaan kehittämistyöhön – ei vain kuultaviksi, vaan tasavertaisiksi asiantuntijoiksi. Koko kosken työtä läpileikkaavaksi periaatteeksi otetaan asiakkaiden mukana olo kehittämistyössä. Kosken piirissä jo toteutetut/tunnetut menetelmät (asiakaskehittäjäryhmät, asiakasraadit, kokemusasiantuntijat, jne.) kootaan Arkkiin, josta mm. uusien työntekijöiden on mahdollista hakea näitä työmenetelmiä. Työskentelyssä hyödynnetään myös palvelumuotoilun periaatteita. Koko työyhteisölle hankitaan koulutusta palvelumuotoilusta.

Lainsäädännön uudistukset

Koske on edelleen vahvasti mukana sosiaalihuollon lainsäädännön uudistuksessa. Lainsäädännön uudistusta valmisteleva työryhmä, jossa ovat mukana Kosken hallituksen varapuheenjohtaja Mikko Mäntysaari ja Kosken johtaja Marja Heikkilä sai jatkoaikaa 30.6.2012 saakka. Työryhmän tulee antaa tuolloin esitys uudeksi sosiaalihuoltolaiksi, ehdotus erityislakien tarkistustarpeista ja ehdotus rajapinnoilla olevien lakien ja sosiaalihuoltolakien yhteensovituksista sekä hallinnonalan sisällä että muiden hallinnonalojen kanssa.

Vuoden 2012 alussa tullaan antamaan ehdotukset kuntarakenteen uudistamisesta. Uudistamisen eräänä perusteluna on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen kykenevien kuntien synnyttäminen. Tämä tulee herättämään runsaasti keskustelua ja kommentointia. Myös tässä työssä Koske haluaa olla kuntien kumppanina. Työ jatkuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain säätämislainä. Työ alkaa mahdollisesti vuoden 2012 aikana. Järjestämislakiin liittyvää tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoiminnan sääntelyä voidaan pohtia jo sosiaalihuoltolain uudistamisen yhteydessä. Tätä varten osaamiskeskusjohtajat ja sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet ovat perustaneet yhteisen työryhmän, johon kuuluvat Mikko Mäntysaari ja Marja Heikkilä.

Muut vuoden 2012 erityistehtävät

Koske jatkaa edelleen jo pitkään asialistalla olleiden eettisten kysymysten työstämistä samoin kuin alueellisen tiedon tuotannon kysymysten pohtimista. Eettisten kysymysten osalta yhteistyötä jatketaan Jyväskylän yliopiston YFI - laitoksen ja Etenen kanssa. Alueellisen tiedontuotannon osalta jatketaan paikkatietojärjestelmiin pohjautuvan SosGis – hankkeen suunnittelua yhteistyössä muiden osaamiskeskusten ja kuntien kanssa. Samoin parannetaan osaamiskeskuksen toiminnan tietopohjaa keräämällä nykyistä systemaattisemmin tietoa kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän ja konsultoivan erityislastentarhanopettajan työstä

Hallituksen edellyttämää nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvää toimintaa toteutetaan etsimällä mahdollisuuksia tehdä selvitys siitä, mitä kaikkea maakunnassa on tekeillä/jo tehty asian tiimoilta. Selvityksen pohjalta voitaisiin sitten lähteä suunnittelemaan varsinaisia toimenpiteitä.

3 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Kosken perustoimintaa säätelee osaamiskeskuslaki. Siitä olemme johtaneet kolme keskeistä tehtäväämme, jotka ovat:

1. Tuemme sosiaalialan pitkäjänteistä kehittämistyötä

- Huolehdimme siitä, että kehittämistoimet liittyvät Keski-Suomen asukkaiden ja kuntien kehittämistarpeisiin, kansalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmaan, Keski-Suomen maakuntasuunnitelmaan ja muuhun alueelliseen kehittämistyöhön.
- Koordinoimme Keski-Suomen sosiaalialan kehittämistyötä niin, että yksittäisten hankkeiden toiminta muodostaa tuloksellisen jatkumon aina kehittämisideasta pysyvän käytännön juurtumiseen saakka.
- Kehitämme ja kokeilemme maakunnallisia toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä yhteistyössä eri palvelun järjestäjien ja toimijoiden kanssa.
- Hyödynnämme valtakunnallista ja kansainvälistä kehittämistietoa ja – verkostoa Keski-Suomessa ja välitämme tietoa keskisuomalaisesta osaamisesta muualle Suomeen ja Eurooppaan.

2. Kokoamme, yhdistämme ja välitämme sosiaalialan tieteellistä ja kokemuksellista tietoa

- Järjestämme yhteisiä kehittämis- ja keskustelufoorumeita käytännön toimijoille, tutkijoille ja koulutuksen järjestäjille.
- Edistämme sosiaalialan soveltavaa ja monitieteistä tutkimusta.
- Sanoitamme sosiaalialan hiljaista tietoa kehittämisen tueksi yhdessä käytännön toimijoiden kanssa.

3. Vahvistamme ammattitaitoa sosiaalialalla

- Tuotamme ja kehitämme sosiaalialan työmenetelmiä sekä konsultointikäytäntöjä ja -palveluita.
- Ennakoimme osaamistarpeita ja haravoimme täydennyskoulutustarpeita, jotta voimme yhteistyössä eri toimijoiden kanssa löytää sopivia keinoja ammattitaidon parantamiseksi (seminaarit, työkokoukset, hankkeet, jne.)
- Tarjoamme alan ammattilaisille foorumin vertaistukeen ja – oppimiseen.

3.1 Kosken työryhmät ja työkokoukset

Kosken työryhmät

Kosken työryhmillä on jo 10 vuoden perinne. Ne muodostavat osaamiskeskustyön ”rutiinin” eli sen perustan, jonka päälle kehittämistyö ja sen pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus voi rakentua. Saadun palautteen perusteella tärkeäksi koettua työryhmätyöskentelyä jatketaan Kosken perustoimintana.

Työryhmät ovat kunkin toiminta-alueen eri tahon toimijoita saman pöydän ääreen kokoavia osaamiskeskustyötä toteuttavia foorumeita. Työryhmissä hahmotetaan kehittämisen punaista lankaa ja maakunnallista kokonaisuutta, tunnistetaan ajankohtaisia osaamisvajeita ja kehittämistarpeita sekä innovoidaan kulloinkin tarvittavia kehittämisen toimia. Näissä eri tahojen kohtaamisissa ja dialogisessa työskentelyssä synnytetään ideoiden virtaa ja edesautetaan luovuuden kulttuuria. Kosken työryhmien olemassaolo ja keskusteleminen yhteisymmärryksen tila edistää asioita, joita yksittäiset toimijat eivät voisi saada aikaan. Työryhmissä eletään todeksi Kosken perusarvoja: avoimuus, luotettavuus ja yhdenvertaisuus. Työryhmät ovat vapaamuotoisia ja avoimia kaikille kehittämisestä kiinnostuneille ja siihen sitoutumaan halukkaille.

Työryhmissä on mukana mm

- oppilaitosten edustajia
- tutkimuksen edustajia
- käytännön ammattilaisia (ja esimiehiä) kunnista
- asiakaskehittäjiä
- järjestötoimijoita (ammattilaisia, kokemusasiantuntijoita, vapaaehtoisia,...)
- alan yrittäjiä.

Keskeistä on asiakaslähtöisyys ja siksi myös asiakkaat ja palveluiden käyttäjät ovat entistä tervetulleempia työryhmiin. Työryhmät eivät asetu kenenkään toimijatahon reviirille, vaan muodostavat ns. kolmannen tilan, jossa puolueeton kehittämiskeskustelu tapahtuu. Koskella on tämän tilan tarjoamiseen hyvät mahdollisuudet neutraalin ja puolueettoman hyvän maineensa perusteella. Kokonaisuuksien hahmottamiseksi työryhmien tulee olla mahdollisimman monialaisia ja monitieteisiä. Tutkimustiedon hyödyntäminen on tärkeällä sijalla niin ongelmien määrittelyssä kuin ratkaisujen hakemisessakin.

Kosken tai/ja hankkeiden työntekijät toimivat koordinaattoreina, kokoavat ja toimivat linkkinä eri toimijoiden välillä, auttavat yhteiseen jäsennykseen, vastaavat kutsuista, organisoinnista, muistioista ja tiedotuksesta. Kullekin työryhmälle valitaan puheenjohtaja Kosken ulkopuolelta.

Kosken työryhmät vuonna 2012

1. Koulutusyhteistyöryhmä
2. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä
3. Vanhuspalveluiden työryhmä
4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä
5. Vammaispalvelutyöryhmä

Työryhmien kokousmuistiot julkaistaan hyväksymisen jälkeen Kosken kotisivuilla ja ne lähetetään sähköpostilla paitsi osallistujille myös kaikille asiasta kiinnostuneille. Näin varmistetaan mahdollisimman laaja osallisuus työryhmän toiminnassa.

Kosken työkokoukset

Työkokouksissa tarjotaan alan ammattilaisille maakunnallisten kuulumisten ja kokemusten vaihdon ja hyvien käytäntöjen välittymisen tila. Työkokoukset mahdollistavat valtakunnallisen ajankohtaistiedon välittämisen ja ne toimivat myös vaikuttamiskanavana käytännön ammattilaisten näkemysten huomioimiseksi laajemmissa sosiaalipoliittisissa linjauksissa ja uudistuksissa. Työkokousten tarkoituksena on ammattilaisten osaamisen vahvistuminen ja palveluiden kehittäminen. Myös palveluiden käyttäjien ääni ja kokemukset ovat tärkeä elementti tämän tarkoituksen toteutumiseksi. Työkokouksissa voi olla tarpeen mukaan myös koulutuksellista ohjelmaa, vaikkakaan ne eivät korvaa ammatillista täydennyskoulutusta.

Työkokouksia toteutetaan avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden hengessä. Ne ovat avoimia kaikille teemasta kiinnostuneille ja kaikki osallistujat ovat samanarvoisia.

Maakunnallisia työkokouksia järjestetään eri sisältöalueiden toimijoille pääsääntöisesti kerran vuodessa. Koske toimii joustavasti ja voi kutsua koolle työkokouksia tarpeen mukaisten tema-alueiden ympärille. Sosiaalialan ammattilaisten työssä ja palveluissa pulmatilanteet liittyvät hyvin usein toisiinsa vyyhtytyneisiin ilkeisiin ongelmiin. Siksi kestävien asiakaslähtöisten ratkaisujen etsiminen edellyttää yhtä ammattikuntaa laajempien toimintakokonaisuuksien hahmottamista ja ammattialoja ylittäviä keskusteluja.

Koske pyrkii olemaan tietoinen muiden tahojen järjestämistä työkokouksista maakunnassa ja suuntaa toimintaansa kulloinkin eniten katvealueella oleville tema-alueille.

Kosken järjestämistä työkokouksista tehdään muistiot ja ne laitetaan Kosken kotisivuille. Mahdollisten liitteiden, kuten alustajien esitysten kohdalla neuvotellaan julkaisuluvasta aina tapauskohtaisesti.

Koske järjestää vuoden 2012 ainakin seuraavat työkokoukset

1. Varhaiskasvatuksesta vastaavien maakunnallinen työkokous. Työkokoukseen kutsutaan kuntien varhaiskasvatuksesta vastaavia, päivähoidon johtajia sekä koulutuksen ja tutkimuksen edustajia.
2. Vammaistyön työkokous
3. Vanhustyön johdon työkokous vanhustyön johtajille, avopalveluohjaajille ja ylihoitajille.
4. Vanhustyön päiväkeskusohjaajien työkokous
5. Vanhussosiaalityön työkokous
6. Aikuissosiaalityön työkokous
7. Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous, yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa

3.2 Viestintä

Selkeyttä ulkoiseen viestintään

Kosken näkyvyys ja julkisuustyö tulevat vahvistumaan keväällä toteutettavan maakunnallisen positiivisuuskampanjan myötä. Koske on selkeästi kampanjan veturi ja koordinaattori, vaikkakin sisällöt ja viestikanaville välitettävät juttuvinkit tulevat myös monilta muilta alan toimijoilta. Yhteisen kampanjan ensisijaisena tavoitteena suuren yleisön suuntaan on nostaa sosiaalialan profilia.

Kosken oma tavoite maakunnan sosiaalialan ammattilaisten suuntaan on vahvistaa Kosken tunnettuutta ja selkiyttää käsitystä osaamiskeskustyöstä. Tämä edellyttää selkeää tiedotusta siitä, mitä Koske tekee ja mitä sen toimintakokonaisuuteen kuuluvissa erillisissä hankkeissa tehdään. Tämän kautta vahvistuu yhteneväinen ymmärrys siitä, mitä osaamiskeskustoiminnalta voidaan odottaa ja minkälaisia palveluita Koskelta voidaan tilata.

Edellä mainittuja tavoitteita palvelee Kosken juhla-julkaisu, joka tulee valmistumaan keväällä pidettävään Koske 10 -vuotta juhlatilaisuuteen mennessä. Julkaisua levitetään nettiversiona, mutta siitä painetaan myös paperinen julkaisu, joka tulee olemaan laajassa jakelussa maakunnan ammattilaisille.

Kosken sisäistä yhtenäisyyttä vahvistetaan ja hyvää henkeä pidetään yllä

Kosken perustoiminnasta, palvelutoiminnasta ja hanketyöstä koostuvan työyhteisön synergian vahvistamiseksi on tehtävä edelleen töitä. Itsenäinen työ ja osin hyvin eriytyneetkin tehtävät antavat mahdollisuuden tehdä työtä

toisistaan tietämättä. Tiedon virtaaminen ja asiantuntijuuden jakaminen on turvattava yhteisöä tiivistämällä. Siksi on tähdennettävä paitsi epävirallisten aamukahvikohtaamisten, myös yhteisten kerran kuussa kokoontuvien työyhteisöpalaverien merkitystä. Lisäksi kokoonnutaan suunnitellusti pari kertaa vuodessa sisältöalueittain mm. lapsiperhetyötä tekevien tai vammaispalveluiden parissa työskentelevien kesken. Näissä kokoontumisissa ovat mukana myös osaamiskeskuksen perustyötä tekevät johtaja ja kehittämisspäälikkö.

Vuoden 2011 lopussa valmistunut Kosken sähköinen arkisto Medikesliikelaitoksen ylläpitämä ”Arkki” otetaan aktiiviseen käyttöön sisäisen viestinnän alustana. Ajankohtaisviestinnän lisäksi Arkkia voi käyttää työskentelyalustana, mikä joustavoittaa esim. yhteistä suunnittelutyötä. Sähköiseen arkistoon tallennetaan eri toimintojen ja kehittämishankkeiden materiaaleja ja se tulee tätä kautta palvelemaan myös kehittämistyön jatkuvuutta ja mahdollistaa ilmiöiden seurantatiedon kerryttämisen ja tätä kautta myös pitkitäistutkimusten tekemisen. Arkisto on vain Kosken työyhteisön jäsenten käytössä.

Kosken sisällä kootaan vuoden 2012 alussa eri toimintojen koolle kutsumat verkostot ja foorumit niin, että kaikilla on tietoisuus siitä, millaisten teemojen ympärille ryhmiä kokoontuu. Tällä mahdollistetaan olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen puolin ja toisin sekä vähennetään myös päällekkäisten tai lähellä toisiaan olevien foorumeiden koolle kutsumista.

Sisäisen yhtenäisyyden vahvistamisessa ratkaisevassa roolissa on työyhteisön hyvän hengen säilyttäminen. Jokaisen työntekijän tasa-arvoinen huomioiminen, työtoverin auttaminen ja arvostaminen sekä yleinen positiivinen ”hereillä olominen” kaikkia talossa vieraileviakin henkilöitä kohtaan ylläpitävät Kosken hyvää henkeä. Koske ei ole täydellisten yksilöiden muodostama osaamisen tyyssija, vaan yhteisö, jonka henki kannustaa jokaisen panemaan parastaan.

Sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntäminen

Kosken kotisivut pidetään ajan tasaisina ja niille pyritään kokoamaan Kosken toimintojen lisäksi sosiaalialan kehittämiseen liittyvä ajankohtainen merkittävä informaatio kattavasti. Koske tukee omalta osaltaan Sonette -yhteisöverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä. Maakunnallisen Sonette -toimituskunnan perustamista pyritään aktiivisesti vauhdittamaan. Koske on myös aktiivinen videoneuvottelujen käyttäjä ja levittää esimerkillään etäyhteyksien hyödyntämistä ammattilaisten keskuudessa.

Julkaisutoiminta

Vuoden 2012 keväällä työstetään Kosken juhla-julkaisu. Tämä kertaluontoinen lehti julkaistaan toukokuussa ja sitä tullaan levittämään sekä painettuna että sähköisenä versiona. Koske toimintoihin ja hankkeisiin liittyviä raportteja julkaistaan edelleen Kosken Raportteja ja Tutkimuksia –sarjoissa.

3.3 Sosiaalipoliittinen vaikuttaminen

Koske vastaa omalta osaltaan *Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmän* toiminnasta ja maakunnan hyvinvointipoliittisesta kehittämisestä. Ryhmä ottaa kantaa mm. terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaan, Keski-Suomen liiton linjauksiin ja Kaste - ohjelmaan. Lisäksi ryhmässä käsitellään maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen kannalta keskeiset hankkeet.

Koske jatkaa *sosiaali- ja terveysjohdon työkokousten* järjestämistä yhteistyössä perusterveydenhuollon yksikön kanssa ja tarjoaa tukea johdon yhteistoiminnalle ja verkostoitumiselle.

Vuonna 2012 julki tulevat ehdotukset kuntien rakenneliksi aiheuttanevat muutoksia Keski-Suomen kuntarakenteessa. Kosken erityisenä tehtävänä on näissä muutoksissa tuoda esiin sosiaalihuollon ääntä ja yrittää vaikuttaa siihen suuntaan, etteivät hyvinvointierot enää enempää kasvaisi. Työhön saadaan pohjaa mm. vuoden 2011 lopulla valmistuneesta ParasSos tutkimushankkeesta, jossa on tarkasteltu kunta- ja palvelurakennemuutoksen vaikutuksia sosiaalipalveluiden saatavuuteen, tilaan ja laatuun keskisuomalaisissa kunnissa.

Sosiaalialan julkisuuskampanjan tavoitteet ovat osaltaan myös sosiaalipoliittiset.

3.4 Osaamiskeskuksen sisäinen työ ja henkilöstöjohtaminen

Kosken työyhteisössä panostetaan vilkkaaseen ajatusten vaihtoon, yhteisöllisyyteen ja mahdollisuuteen testata uusia ideoita ja näkemyksiä. Työyhteisömme elinehto on avoin vuorovaikutus ja luottamuksellisten suhteiden rakentuminen. Tähän vaikuttavat omalla käyttäytymisellään niin hallitus, johto kuin jokainen Kosken työyhteisössä työskentelevä. Erityistä vastuuta tulee kantaa yhteisöön uusina tulevista työntekijöistä ja harjoittelijoista. Jotta

turvaamme työyhteisön toiminnan, toteutamme seuraavat asiat:

1. Hallitus kokoontuu vuoden 2012 aikana 7 kertaa.
2. Kosken kehittämissyhmä jatkaa toimintaansa keskustellen ja linjaten ajankohtaisia kysymyksiä sekä osaamiskeskus- että hanketyön tueksi.
3. Järjestämme työyhteisön kuukausikokoukset ja vapaamuotoisia tapaamisia eri teemojen ympärillä
4. Huolehdimme työyhteisön kehittämiskeskusteluista ja työnohjauksesta sekä työterveyttä ylläpitävän liikunnan ja kulttuurin tukemisesta.
5. Järjestämme osaamiskeskustyötä tukevaa koulutusta.
6. Järjestämme työyhteisön strategiapäiviä kaksi kertaa vuodessa. Myös hallituksen jäsenet kutsutaan strategiapäiviin.
7. Toteutamme työsuojelun toimintaohjelman ja turvallisuussuunnitelman edellyttämät toimet

4 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

4.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Osaamiskeskus jatkaa ja kehittää vuonna 2004 aloittamaansa sosiaaliasiamiestoimintaa. Asiamiespalvelun hankkii Koskesta 16 kuntaa ja vuodesta 2012 alkaen myös Perusturvaliikelaitos Saarikka (5 kuntaa). Kosken sosiaaliasiamiestoiminnan asukaspohja on n. 261 000, n. 95 % maakunnan asukkaista. Alueen laajenemisesta huolimatta eri kuntien asukkaita pyritään jatkossakin palvelemaan mahdollisimman tasapuolisesti. Päätoimisena sosiaaliasiamiehenä jatkaa Eija Hiekka. Hannele Metsäranta vastaa oman työnsä ohessa osasta Jyväskylän kaupungin alueista toimimalla Palokan, Tikkakosken ja Vaajakosken alueiden sosiaaliasiamiehenä.

Sosiaaliasiamiestoiminta on puolueetonta ja riippumatonta asiakaspalvelua sekä sosiaalipalvelujen kehittämistyötä. Asiamies neuvoo ja tiedottaa palveluista ja pyrkii sekä vahvistamaan sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa että edistämään asiakkaiden oikeuksien toteutumista. Sosiaaliasiamies kokoaa kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seuraa asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laatii vuosittain selvityksen kunnille edellä mainituista asioista.

Valtaosa sosiaaliasiamiestyöstä on asiakaspalvelua ja tehtävään kuuluu myös runsaasti yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden sosiaalialan toimijoiden kanssa. Sosiaaliasiamiehet osallistuvat ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään koulutukseen sekä tekevät yhteistyötä sosiaalialan palveluita kehittävien hankkeiden kanssa.

4.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palvelua tarjotaan edelleen vuonna 2012 ensisijaisesti Keski-Suomen maakunnan kunnille ja muille toimijoille, sekä Kangasniemen kunnalle. Hannele Metsäranta antaa edelleen työnohjausta kahdelle maakunnan ulkopuoliselle sosiaalityöntekijöiden ryhmälle. Myös sukulaissijaisvanhempien työnohjausta jatketaan.

Lapset ja perheet Kaste -hankkeen kanssa jatketaan yhteistyötä edelleen vuonna 2012 samoin Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön hallinnoiman Arvokas elämä -hankkeen kanssa.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän toiminta perustuu edelleen suoritetaakseen; suoritteen hintaa tarkistetaan vuoden vaihteessa.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjotaan edelleen konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä pienimuotoista koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Hannele Metsäranta voi antaa työnohjausta niille kuntien toimijoille ja muille tahoille, joiden työtehtäviin hän ei liity muun työskentelynsä kautta. Kiertävältä erityissosiaalityöntekijältä saa työapua myös sukulaissijaisvanhemmuusselvityksiin ja lastensuojelutarpeen selvityksiin sekä lapsen läheisverkoston kartoituksiin.

Lastensuojelutarpeenselvitystyöskentelyn koulutusta tullaan tarjoamaan edelleen niin Keski-Suomen maakunnassa kuin muuallakin sen mukaan kun kysyntää ja tarvetta esiintyy. Annettavasta koulutuksesta peritään suoritettavan mukainen tai erikseen tapauskohtaisesti määritelty hinta.

Hannele Metsäranta toimii Kosken koordinoiman Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä ja vetää edelleen pienten kuntien sosiaalityöntekijöiden vertaisryhmää, joka kokoontuu Koskessa kuukausittain.

4.3 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Pohjoisen Keski-Suomen kuusi kuntaa Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi tekivät vuoden 2009 alusta lukien sopimuksen Kosken kanssa konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluiden ostamisesta. Vuoden 2012 alusta Karstulan kunnan jäädessä pois, Kannonkoski, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi sekä uudet kunnat Hankasalmi ja Multia tekevät sopimuksen Kosken kanssa konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluiden ostamisesta. Konsultoivana erityislastentarhanopettajana toimii Tuulikki Koljonen. Lisäksi palvelua ostetaan erityislastentarhanopettaja Hellevi Ahoniemeltä, koska palvelun kysyntä on kasvanut niin paljon, että Tuulikki Koljonen ei yksin pysty vastaamaan palvelusta.

Toiminnan tarkoituksena on:

1. Päivähoitolain 4a §:n mukainen erityislastentarhanopettajan palveluiden säännöllinen saatavuus, jotta lasten välinen tasa-arvo ja yhdenmukaisuus erityiseen tukeen toteutuisivat
2. Erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidon ja kasvatuksen kehittäminen ja lasten tuen tarpeisiin vastaaminen
3. Henkilöstön osaamisen ja toimintakäytäntöjen kehittäminen

Toimintatapoina ovat mm:

- jalkautunut, suora, henkilöstön ohjaus
- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa
- osallistuminen asiakastapaamisiin /neuvotteluihin
- yksilö ja/tai pienryhmätyöskentely lasten kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen tarvittaessa yhdessä yhteistyökumppanikuntien kanssa
- uusimpaan tutkimukseen ja hyviksi todettuihin käytäntöihin ja toimintamalleihin perustuva kehittämistyö

4.4 Sosiaalipäivystyksen koordinointi

Sosiaalipäivystyksen järjestämiseen maakunnassa tulee muutoksia huhtikuun 2012 alussa sosiaalipäivystyksikön aloittaessa toimintansa nykyisten Mobile-kuntien alueella. Tämän myötä Kosken tuottama sosiaalipäivystyksen koordinoitintoiminta päättyy maaliskuun 2012 lopussa ja koordinoititehtävät siirtyvät soveltuvin osin päivystyksikköön.

Uudet sosiaalipäivystysjärjestelyt tuovat muutoksia koordinoitotoiminnan laajuuteen. Vuonna 2012 palvelua ostaa 18 kuntaa aiemman 23 kunnan sijaan. Myös koordinoititehtävät supistuvat. Alkuvuoden aikana keskitytään etenkin sosiaalipäivystystoiminnan kehittämiseen yhdessä Keski-Suomen kuntien kanssa sekä tiedontuotantoon, tilastointiin ja sosiaalipäivystyksestä tiedottamiseen. Tärkeää on, että kehittämistyössä hyödylliseksi osoittautunut maakunnallinen tiedonkeruu sosiaalipäivystyksestä jatkuu uudessa rakenteessa. Tehtäviin kuuluu lisäksi Mobile-kuntien sosiaalipäivystysvuorojen suunnittelu ja päivystyskalenterin ylläpito. Sosiaalipäivystäjien työnohjausta ja koulutusta ei enää lyhyen toimikauden vuoksi järjestetä koordinoitotoimesta.

4.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

1.1.2008 voimaan tulleen Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomen kunnat ovat sopineet, että asiantuntijaryhmän toiminta annetaan Kosken vastuulle. Ryhmän toimintamallia kokeiltiin osana Lastensuojelun kehittämisyksikköhanketta. Ryhmän toiminta Koskessa käynnistyi vuoden 2009 alussa ja kunnat tekivät osaamiskeskuksen kanssa sopimuksen palvelun ostosta.

Ryhmän toimintaa koordinoi edelleen YM Pia Lahtinen. Palvelu ostetaan Pesäpuu ry:ltä. Asiantuntijaryhmän kokoonpanoa laajennetaan tarpeen mukaan, jottei synny jääviystilanteita.

5 HANKETOIMINTA

5.1 Osaamisen kehittäminen rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Osaamisen kehittämisessä rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa käynnistyy 2012 viides toimintavuosi. Kehittämistyötä koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimeksiannosta Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen koulutuspäällikkö Tuula-Leena Raiski.

Osaamisen kehittämistyön *uutena tavoitteena on tuottaa kaksi uutta verkkokoulutusaineistoa*: erityisesti opiskelijoiden pelihaittojen ehkäisyyn ja hoitoon ja laajemmin pelihaittojen ehkäisyyn. Uudet koulutustuotteet sijoitetaan samalle oppimisolustalle Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokurssin kanssa. Opiskelijoiden pelihaittoihin keskittyvän moduulin sisällöntuottajana ja pilotoijana on Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella

Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokurssien järjestäminen täydennyskoulutuksena yhteistyössä oppilaitosten kanssa eri puolilla Suomea on osaamisen kehittämisen päätavoite. Toimintavuoteen on suunniteltu kahdeksan (8) uutta

kurssia ja kaksi (2) aiemmin aloitettua kurssia jatkuu. Verkkokurssi on sisällytetty myös Ongelmapelaajien erityisohjaaja -oppisopimus-koulutukseen. THL subventoi täydennyskoulutuskurssien osallistumismaksuja 250 euroa/opiskelija vuonna 2012.

Vuonna 2011 käynnistynyttä *verkkokurssien toteuttamista tutkintoon johtavassa koulutuksessa lisätään* erityisesti valinnaisissa ja vaihtoehtoisissa opinnoissa. Tavoitteena on saada kurssi sosiaalityön opiskelijoiden valtakunnalliseen Sosnet-verkkoon ja virtuaaliammattikorkeakoulussa tarjolle esimerkiksi Etelä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa. Ammatti- ja/tai aikuisopistoissa kurssin järjestäminen esimerkiksi valinnaisena voitaisiin toteuttaa maakunnallisessa yhteistyössä, yhden oppilaitoksen toimiessa järjestävänä oppilaitoksena.

Kouluttajakoulutus toteutetaan siten, että verkkokurssien opettajiksi aikovat kouluttajat voivat opiskella verkkokurssin THL:n kustantamana oppilaitosten lähialueilla järjestettynä. Vuodelle 2012 on varattu kouluttautumismahdollisuus 20 opettajalle. Kouluttajaverkoston toimintaa pyritään kehittämään kouluttajien tarpeiden pohjalta.

Tavoitteena on myös *välittää tietoa rahapelihaitoista*, osaamistarvekartoituksen tuloksista sekä verkkokurssista ja muista koulutuksista *alueellisesti kuntien henkilöstölle*. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä THL:ssa vireillä olevien alueellisen avainhenkilöverkoston ja rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon aluepilottien kanssa. Alueellisille avainhenkilöille varataan Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokurseille osallistumismahdollisuus THL:n kustantamana.

Yhteistyö rahapeliongelmiin erikoistuneiden palvelujen, alan kehittäjien ja verkostojen, oppilaitosten ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön sekä rahapeliyhteisöjen ja valvontaviranomaisten kanssa jatkuu tiiviinä. Koulutuspäällikön tehtävään sisältyy myös järjestettävien koulutusten koordinaatio ja tuki mm. koulutusten yhteisesitteen kautta. Kansainvälisten toimijoiden kanssa etsitään soveltuvia yhteistyön muotoja.

5.2 Keski-Suomen henkilökohtaisten avun keskus (HAVU)

Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan henkilökohtaisten avun keskusten kehittämishankkeessa ajalla 1.3.2009 -31.12.2011 käynnistetty HAVU – keskus jatkaa toimintaa Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa maakunnallisena kehittämistoimintana. HAVU -keskuksessa työskentelee henkilökohtaisen avun koordinaattori.

Keski-Suomen kunnista ovat HAVU -keskuksessa olleet mukana v. 2011 Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Kuhmoinen, Muurame, Laukaa, Pihtipudas, Petäjävesi, Toivakka, Viitasaari ja Äänekoski. Näiltä alueilta

v. 2011 lopussa työnantajia ja työnjohtajia oli asiakkaina 215 ja henkilökohtaisia avustajia 247.

Henkilökohtaisen avun keskus eli HAVU -keskus toimii vaikeavammaisten työnantajien ja työnjohtajien sekä avustajien ns. keskuspaikkana, josta saa tukea ja käytännön neuvoja, koulutusta ja työnohjausta henkilökohtainen avustajatoimintaan liittyen. HAVU -keskus toimii Invalidiliitto ry:n Avustajaportti.fi verkkopalvelun paikallisena ylläpitäjänä. Avustajaportti.fi palvelussa työnantaja ja avustaja voivat löytää toisensa 24/7. HAVU -keskuksen palvelu jalkautuu mukana olevien kuntien alueelle mm. yhteispalvelupisteisiin ja sosiaalitoimen tiloihin suuntautuvin palvelupäivin ja kotikäynnerein asiakkaiden koteihin.

Valtakunnallisesti yhteistyö jatkuu Henkilökohtaisen avun verkostohankkeen Assistentti.infon verkostoissa. HAVU - keskus järjestää koulutusta omassa maakunnassa maksutta HAVU - keskuksen alueella. HAVU - keskuksen toimintaa ohjaa asiakaskehittäjäryhmä ja laatujärjestelmänä käytössä on EFQM -laatupalkintomallin mukainen arviointijärjestelmä.

5.3 Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa (Lapset ja perheet Kaste)

Lasten ja perheiden hyvinvointipalvelujen kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa Kaste II – jatkuu toimintavuonna 31.10.2012 saakka.

Kaste 2 – ohjelma on Valtioneuvoston käsittelyssä tammikuussa 2012 ja uuden ohjelman perusteella haetaan hankkeita 30.9.2012 mennessä.

Ensimmäisen ja toisen hankekauden väliin on mahdollista hakea jatkohanketta Kaste 1 – kauden ohjelmalla ja uuden hallituskauden rahoituksella aikaansaatuisten tuotosten juurruttamiseen. Itä- ja Keski-Suomessa valmistellaan jatkohanketta 1.10.2012–31.10.2013. Jatkohankkeen strategiset valinnat ovat *perhekeskus ja perhehoito*. Keski-Suomessa erimuotoisia perhekeskuksia valmistellaan ainakin Jyväskylä -alueella, Keuruulla, Saarikassa, Jämsässä ja Äänekoskella. Perhehoidon vahvistaminen sijaishuollon muotona ja perhehoidon tukeminen on sekä kuntien, että Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa kehitettävää toimintaa.

Kevään 2012 strategisia teemoja toimeenpanosuunnitelmasta löytyy neljä: varhainen puuttuminen, lähisuhde- ja kuritusväkivalta, perhekeskus sekä lastensuojelun sijaishuolto; perhe- ja laitoshoidon tukeminen. Toiminnot jatkuvat juhanukseen saakka ja ovat sidottavissa ohjelman tavoitteisiin (osaamisen ja osallisuuden vahvistaminen ja palvelurakenteet) sekä sisältöalueisiin (ennaltaehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa, lasten- ja nuorten mielen-terveyspalvelut ja avohuollon kehittäminen sekä sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen).

Lapset ja perheet Kaste – osallistuu Sosiaalialan positiiviset polut kampanjaan ja Kosken 10 - vuotistapahtumiin; hankkeen päättöseminaari järjestetään 10.5.2012 tapahtuman yhteydessä.

5.4 Aktiivinen ikääntyminen Itä- ja Keski-Suomessa – Vanhus-Kaste II -hanke

Vanhus-Kaste II -hankkeessa vuosi 2012 on viimeinen toimintavuosi. Hanke päättyy 31.10.2012. Hankkeen Keski-Suomen tavoitteita tarkennetaan viimeisen toimintavuoden osalta joulukuun alussa 2011 pidettävässä palaverissa, mutta päättymisen lähetessä käytänteiden vakiinnuttamisella ja toimintojen päättämisellä on keskeinen osuus toiminnassa. Keskeisimmät tulevat toiminnot painottuvat ajallisesti kevääseen, kun kesälomien jälkeen keskitytään tulosten ja vaikutusten arviointiin ja loppuraportointiin.

Keväällä käynnistyy kaksi valmennusta, joista toinen suunnataan palvelutalojen henkilöstölle ja toinen kotihoidon työntekijöille. Palvelutalojen henkilöstölle suunnatulla valmennuksella pyritään tukemaan kuntia ja mukana olevia organisaatioita valmistautumisessa ikääntyvien pitkäaikaishoivan suositusten mukaisiin tavoitteisiin pääsemisessä. Kotihoidon valmennuksella pyritään hoito- ja palvelusuunnitelmien sisältöjä kehittämällä muuttamaan kotihoidon päivittäistä työtä enemmän kohti asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämistä.

Valmennusten ohella jatkuu ikääntyvien perhehoidon ja kotiutuskokonaisuuden kehittäminen. Muiden työryhmien ja työmuotojen tavoitteita ja sisältöjä tarkennetaan joulukuun aikana.

Hankkeen resursseissa ei ole tapahtunut muutoksia vaan Keski-Suomessakin työtä jatketaan yhden kehittäjän voimin. Kehittäjä työskentelee edelleen Kosken tiloissa.

5.5 Vammais - Kaste

Kesällä 2010 alkoi Kaste rahoituksella valtakunnallinen vammaispalveluiden kehittämishanke. Keski-Suomi lähti mukaan omalla osahankkeella kesällä 2011, hanke päättyy 31.10.2012. Keski-Suomen Vammais-Kasteen toiminta-alueena on koko maakunta, toimipiste sijaitsee Koskessa ja projektikoordinaattorina toimii Pirjo Lehtovaara. Valtakunnallisen vammaispalveluhankkeen visiona on lisätä vammaisten henkilöiden osallisuutta, vahvistaa lähipalveluja, sekä turvata erityisosaaminen vammaispalveluissa. Keski-Suomen Vammais-Kasteen painopistealueiksi on valittu palvelurakenteiden kehittäminen ja vammaisalan osaamisen vahvistaminen.

Osahankkeen tavoitteena on jatkaa Keski-Suomessa vammaispalvelujen palvelurakenteen kehittämistyötä. Keski-Suomessa kunnat ovat ottaneet

vastuun vammaisten ihmisten palveluiden järjestämisestä omalla kotipaikkakunnalla, mutta lähipalveluiden tueksi tulee saada myös konsultatiivisia, kuntouttavia ja kriisipalveluja. Miten kehitysvammaisten erittäin vaativia tilanteita tulee hoitaa alueellamme, on yksi hankkeen keskeinen kehittämisen kohden vuonna 2012. Toinen palvelurakenteiden kehittämiseen kuuluva tavoite on palveluiden kehittäminen vastaamaan kaikkien kuntalaisten tarpeita; tähän toimintaa kuuluu saumaton yhteistyö erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja kunnallisten sosiaali- ym. palveluiden kesken asiakkaan ja lähiyhteisön kanssa, paikallisen moniammatillisen työryhmätyöskentelytavan laajentaminen ja vahvistaminen, ja paikallisen vastuutyöntekijätoiminnan kehittäminen

Toinen Keski-Suomen osahankkeen painopistealue on osaamisen vahvistaminen ja ammattilaisten tuki. Tavoitteena on nykyisten ammattilaisten osaamisen vahvistaminen, sekä toisaalta edesauttaa tulevien vammaisalan työntekijöiden riittävää määrää ja osaamista. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi järjestetään yhteistyötapaamisia, teemapäiviä ja koulutustilaisuuksia.

Osahankkeen yhtenä toimintaulottuvuutena on yhteistoiminta valtakunnallisessa vammaispalveluhankkeessa. Tätä kautta saadaan lisää tietoa, kokemusta ja materiaalia vammaisille tarkoitettujen palveluiden kehittämisestä. Valtakunnallinen vammaispalveluhankkeen teemaseminaari pidetään Helsingissä 5.6.2012, jolloin koko hankkeen tuotoksia ja hyviä toimintatapoja tuodaan esille.

Osahankkeessa aloitettu yhteistyö muiden hankkeiden kanssa jatkuu, mm. Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön Arvokas elämä lapselle - hankkeen kanssa on sovittu hankeyhteistyöstä vammaisten lasten perheiden varhaisen tuen kehittämisessä.

5.6 SARANA - Työelämän moniammatillinen oppimis- ja kehittämisaireena - sosiaalialan pilotoinnista visioita hyvinvointialalle

Huhtikuussa 2010 käynnistyneen kolmivuotinen SARANA hankkeen tavoitteena on luoda Keski-Suomen maakuntaan moniammatillinen sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areena, joka kokoaa yhteen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän toimijat. Areenalla kehitetään sosiaalialan asiakastyön menetelmiä ja käytäntöjä erityisesti moniammatillisuuden näkökulmasta. Valtakunnallisesti merkittävää on se, että toiminnassa ovat mukana sekä sosiaalityö, sosiaaliohjaus (sosionomien tekemä työ) sekä psykologityö. Hanketta hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja muut osatoteuttajat ovat Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja perhepalvelut, Jyväskylän yliopiston psykologian laitos ja sosiaalityön yksikkö sekä Koske. Hank-

keen rahoitus tulee Euroopan sosiaalirahastosta ja päärahoittajana toimii Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Koske on osatoteuttajana mukana hankkeessa. Kehittämispäällikön työpanosta suunnataan Sarana - hankkeeseen suunnitelmien mukaisesti vuoden 2012 aikana n. 60 työtuntia. Koske on mukana kehittämässä moniammatillista toimintamallia, jota pilotoidaan Jyväskylän kaupungin palveluissa. Pilotin kokemuksista tiedotetaan ja tuotoksia levitetään soveltaen maakunnan muihin kuntiin. Syksyllä 2012 avataan Saranan strukturoitu asiakastyön yhteiskehittämisen intensiivijakso myös muiden kuntien ammattilaisille. Kosken rooli on erityisen tärkeä tässä maakunnallisen yhteiskehittämisen organisoinnissa.

6 KOSKEN TALOUS

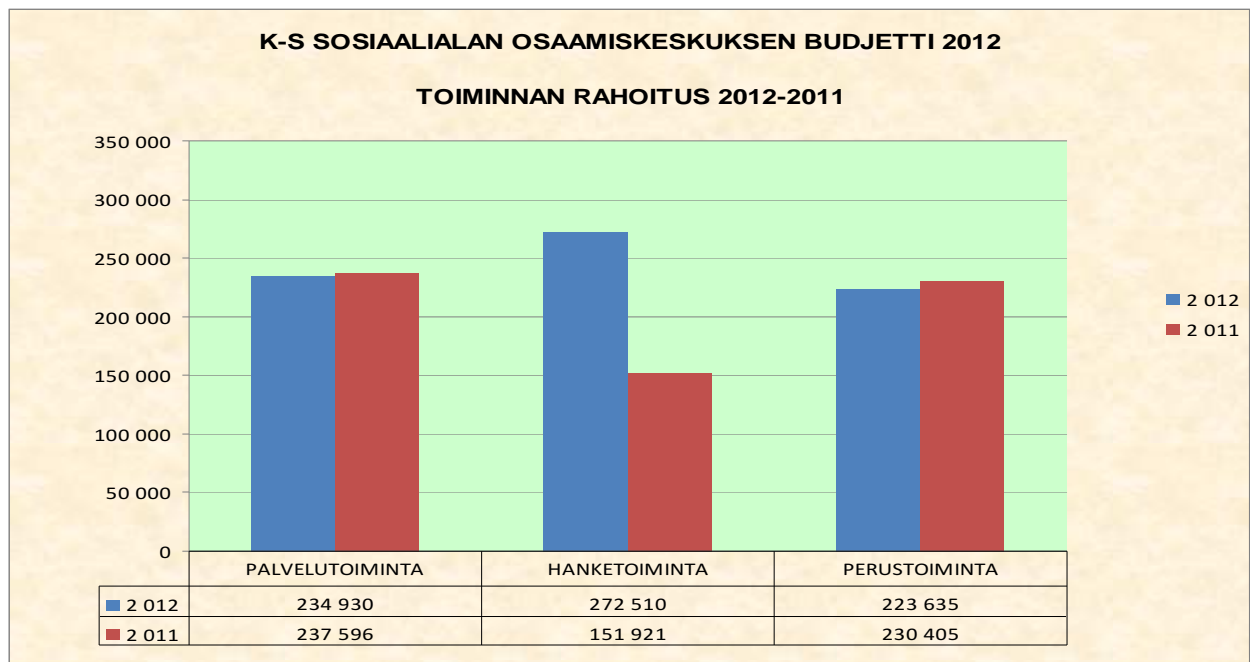
Vuonna 2012 kokonaistuottoja ennakoidaan kertyvän yleisavustus mukaan lukien 731 000 euroa, missä lisäystä kuluvan vuoden budjettiin n. 18 %. Vastaavaa lisäystä osoitetaan myös tilinpäätöstoteumaan 2010.

Palvelutoiminnan tuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 234 000 euroa. Merkittävin näistä on uutena toimintana aloittava henkilökohtaisen avun keskus, minkä kuntalaskutustuotto on 100 000 euroa. Jatkavista toiminnoista sosiaaliasiamiehen palvelun tuottoja arvioidaan kertyvän kuluvan vuoden tavoin n. 82 000 eur. Kiertävän lastensuojelun erityistyöntekijän palvelujen tuottoarvio on 46 200 eur, mikä vastannee vuoden 2008 toteumaa. Sosiaalipäivystyksen ennakoidaan kerryttävän kassaa 10 000 eurolla. Kiertävä erityislastentarhaopettaja-palvelun sopimustuotto on 70 000 eur. Konsultointi- ja koulutusmyynti mukaan lukien palvelutoiminnan tuotot ovat jokseenkin kuluvan vuoden budjetoidulla tasolla. Vuoden 2010 toteumaan vähennystä on n. 4 %. Palvelutoiminta kattaa n. 32 % kokonaistuotosta.

STM:n yleisavustusta on budjetoitu 171 000 euroa, missä vähennystä kuluvaan vuoteen 2 000 eur. Yleisavustus kattaa hieman vajaan neljänneksen kokonaisrahoituksesta.

Hankerahoituksista merkittävin on STM-rahoitteinen Pelihaitta-projekti, mikä tuottaa kuluja vastaten 100 000 euroa. Vammais Kaste -hanke on toinen isompi 71 000 euron kokonaisbudjetilla. Yhteensä hankkeesta arvioidaan kertyvän tuottoja yhteensä 272 000 euroa, mikä on 37 % kokonaisrahoituksesta.

Päätoimialoittain budjetoitut jakaumat v. 2012-2011 ovat seuraavat:

Kulupuolen suurimman erän muodostavat henkilöstömenot, joita oletetaan kertyvän vajaat 468 000 euroa, mikä on edellisvuosien tavoin reilut 2/3 kokonaiskuluista. Budjetoituja henkilötyövuosia on 8,66. Muut toimintakulut on mitoitettu hanketuottoihin niin, että kokonaismenot ovat n. 261 000 euroa. Vuokramenoja kertyy 80 404 euroa. Poistot ennakoidaan 300 euroon, mikä osoittaa säätiön vähäisen käyttöomaisuuden määrää. Korvausinvestoinnit on budjetoitu suoraan käyttötalouteen.

Tilikauden ylijäämää osoitetaan ei voittoatuottavaa toimintaperiaatetta noudattaen 780 euroa.

KOSKE BUDJETTI 2012	BUDJ.	BUDJ.	TOT-%	TP	TOT-%
	2012	2011	B12- B11	2010	B12- TP10
VARSAISEN TOIMINNAN TUOTOT	560 074	446 922	125	449 919	124
VARSAISEN TOIMINNAN KULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-468 830	-374 332	125	-372 073	126
TOIMITILAVUOKRAT	-80 404	-77 468	104	-88 378	91
MUUT TOIMINTAKULUT	-181 060	-167 591	109	-152 470	119
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-730 294	-619 392	118	-611 746	119
KÄYTTÖTALouden JÄÄMÄ (+/-)	-170 220	-172 470	99	-163 001	104
YLEISAVUSTUKSET	171 000	173 000	99	167 704	102
TUOTTOJÄÄMÄ	780	530	147	4 703	17

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite
Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi